

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

A projekt azonosítószáma:

TOP-5.3.1-16-VS1-2018-00012

A projekt címe:

Kőszeghegyljai identitás – megyei kohézió

FALUKÖNYV

LUKÁCSHÁZA

Készült: 2021-ben

Lukácsháza történeti földrajza

A Gyöngyös-sík északnyugati peremén, Szombathelytől 13 kilométerre északra, Kőszegtől 7 kilométerre délre, a Gyöngyös-patak mentén hosszan elnyúlva fekszik. Határa keleten sík, nyugaton dombos, itt található a község észak-déli fekvésű szőlőhegye is. Szubalpin jellegű éghajlattal bír. A régi erdőségek nyomait néhol ma is látni. A községtől keletre a múlt század közepén hatalmas tölgyfa- és nyírfaerdők terültek el, míg nyugatra, a doroszlói határban kiterjedt szelídgesztenyések húzódtak.¹

A falu mai kiterjedését és szerkezetét alapvetően a Gyöngyös-patak, illetve az újkorban elkészült Pozsony-Varasdi országút határozta meg. A település három falu Lukácsháza, Nagycsömöte és Kiscsömöte egyesüléséből jött létre. 1936-ban csatolták Kis-Csömötét Lukácsházához, majd hozzájuk 1950-ben Nagycsömöte is csatlakozott.²

Nagycsömöte a mai község déli részét képezi, amelyet északon a Kiscsömötei árok választott el a szomszédos Kiscsömötétől, amelynek területe az Östör-árokig terjedt, amelytől északra Lukácsháza terült el.

A három község a modern kori eltérő szerkezettel bírt. Lukácsháza a Gyöngyös mentén futó középkori út mellett épült ki, az uradalmi épületek miatt déli része halmaztelepüléses-, míg északi fele, ahol a jobbágy- vagy cselédházak sorakoztak, telepített jelleggel, szalagtelkes faluszerkezettel rendelkezett. Kiscsömöte a 18-19 században szalagtelkes szerkezetet vett fel, mintegy merőlegesen a Gyöngyösre. Nagycsömöte a történeti időkben halmaztelepülésnek számított, ami elsősorban a szabálytalan nemesi telkek miatt alakulhatott így. Az itt megtelepülő nemesi családok (Tolnay, Szluha, Koltay, Bona később a Kajtár). A történeti kutatások nem erősítették meg, de nem zárható ki, hogy a település egykor nemesi közbirtokosságként működött.³

A községek elsősorban katolikus valláson éltek, az elsősorban evangélikus kisebbség helyzetét a történelem folyamán némileg megkönnyítette az artikuláris helyhez, Nemescsóhoz és való közelség, a türelmi rendelet után pedig e tekintetben megnövekedett Kőszeg szerepe is. Az erős katolikus többség ellenére a három falu meglehetősen későn kapott templomot, amiben szerepet játszhatott az ősi plébániai központ, Pöse közelsége is. Csömötén csak a 18. században,

¹ Gulner László: Lukácsháza évszázadai. 1283-1999. Szombathely, 2000. 10. p.

² Magyarország történeti statisztikai helységnévtára. 4. Vas megye (1993). III. Vas megye településeinek adatai. Szerk.: Kovacsics József. Bp. 30. p.

³ 1857. évi kataszteri térkép.

míg Lukácsházán a csak 1903-ban épült fel a község kápolnája. A templomoka helyett a közösségek haranglábat építettek, igaz ezek körül nem alakult ki klasszikus faluközpont.

A falvak megélhetését a II. világháborúig elsősorban a mezőgazdaság adta, Igaz Lukácsháza területén már a középkor óta működött malom, s az ipari termelés a későbbiek során Kőszeg és Szombathely, illetve a 87-es főút közelsége miatt egyre nagyobb jelentőségre tett szert. A gabonatermelés mellett fontos szerepet kapott a vizenyösebb területeken folyó legeltetési állattartás, illetve a falu határában lévő hegyen lévő szőlőtermelés. Igaz ez utóbbi jelentősége elsősorban a filoxéra járványt követő évtizedekben nőtt meg. Az 1857-es kataszteri térképen még jól kivehető, hogy a – nagycsömötei részt leszámítva – a „hegyet” kaszálónak, legelőnek, gyümölcsösnek használták. Igaz, a szőlőművelés hagyománya meglehetősen régre nyúlt vissza a településen. Az első szőlőhegyi artikulus (szabályzat) ugyanis a nagycsömötei részről való, amelynek megalkotásában felügyeletében nagy szerepe lehetett az ott működő nemesi közösségnek is. A hegy kicsömötei részén csak a 19. század második felében kezdenek el feltűnni a présházak, pincék. Ma a hegy a község egyik legfőbb turisztikai vonzerejét jelenti.

A település története

A község területén már az i. e. 5000 körüli időben is éltek emberek, a Gyöngyös-patak völgyében a dunántúli vonaldíszes kerámia (kultúra) népének emlékeit találták meg, később a lengyeli kultúra népe, majd a vaskorban a kelták, később pedig a rómaiak lakták ezt a vidéket. A falu határában emelkedő Seper-dombon több kelta eredetű félkör alakú földsánc látható.

Az avar korban nagyobb település volt itt, a határban fekvő szőlőhegy, a Csömötei-hegy területén a 7-9. századból származó 92 sírból álló avar temetőt tártak fel. A lukácsházi homokbánya mellett 1985-ben egy gazdag avar előkelő lovas sírját tárták fel. Közeliében 18 szegényes avar sír került elő.⁴

Nagycsömöte 1283-ban tűnik fel a forrásokban, ekkor IV. László a Csói Moachiának örökbe adja Csömöte falut. A török időkben Nádasdy Tamás megvásárolta a falu középső részét, az ott működő malommal egyetemben. 1433-ban Luxemburgi Zsigmond a birtokot a Gordovai családnak adományozta. A 15. századtól tűnik fel birtokosként a településen a Csömötei család. A család magától értetődően a faluról vette fel nevét. Mindenesetre a família szépen gyarapodott. 1549-ben már 10 portát bírt a községben. 1565-ben egy bíró, 22 jobbágy és 5 zsellér és 5 ház volt a birtokukban. A 16. századtól egyre több nemesi család települt le a faluban, így a birtokok is egyre jobban elaprózódtak. Ekkor került a falu középső része a

⁴ Gulner 11. p.

Nádasdy család birtokába. A gazdag nemeseken kívül több kisnemes is élt Nagycsömötén. Az 1707-es kimutatás hat taxás nemest is felsorol a községben. A község házai három nemesi központ, a Thulok, a Nádasdy és a Szluha családok udvarházai köré települtek.

Az 1857-es kataszteri felmérés szerint a községben 67 ház állt. 1910-ben 474 volt a lakosok száma, akik 80 házban éltek. A községi iskola 1936-ban épült. 1940-ben lebontották a régi fa haraglábat és a régi zsúpos tűzoltóházat új cseréptetős haraglábbá és kétállásos tűzoltószertárrá építették át, mely ma is falukép meghatározó része.

Kiscsömöte először 1583-ban szerepel egy adásvételi szerződésben "Kys Chemethey" alakban. 1598-ban Batthyány Ferenc vásárolta meg, majd 1710-ben cserével a Nádasdy család birtokába került. 1733-ban a Nádasdyak bíróságát és 11 jobbágyházat építenek itt fel, melyet saját jobbágyaikkal népesítenek be. 1740-ben a jobbágyok úrbéresek lettek és lékai uradalomnak tartoztak kilencedet és dézsmát fizetni. 1780-ban Kiscsömötét 66 katolikus jobbágy lakta. 1769-ben Nádasdy Mihály a postaút mellé csárdát építtetett, melyet a gróftól később a bérlő Östör család vásárolt meg. Az 1857-es kataszteri felmérés szerint 13 család élt a településen. A község haraglába 1867-ben épült. Önkéntes Tűzoltó Egyesülete 1929-ben alakult.⁵

Lukácsháza neve először 1412-ben bukkan fel Zsigmond király adomány levelében, melyben a Csoóiak itteni birtokát Garai Miklósnak adja. ("Sessiones deserte condam Luce Lukachhaza vocitate iuxta fluv. Gwnges.") Neve a Lukács személynévből származik, amely arra utal, hogy a falu telepített község lehetett, s a név, a telepések vezetőjének nevét őrizte meg. Eredetileg a község királyi birtokként a kőszegi váruradalom részét képezte, majd a Kőszegi családé lett. A család kihalása után Csoói Lukács tulajdonába került. Fiaitól hűtlenség miatt azonban a király elvette a birtokot, így Lukácsháza 1412-ben már a Garaiaké lett. Kőszeg ostromát a három település nagy valószínűséggel erősen megsínylette. Csekély népessége feltehetőleg a hódítók tevékenységének következménye. 1537-ben a király Kőszeg várának hős védelméért a kőszegi váruradalmat és birtokait, így Lukácsházát is Jurisics Miklósnak adta. 1686-ban a községben 5 jobbágy és egy zsellércsalád lakott. 1695-ben Esterházy Pál herceg lett az uradalom birtokosa. Az Esterházyak a lukácsházi majort az állandó rajtaütésekkel szemben palánkkal és vizesárokkal vették körül, melyre felvonóhidat kaput építettek. 1720-ban az összeírás szerint egy bíró és 16 jobbágycsalád élt a községben. 1767-ben a herceg itt is bevezette az urbáriumot. 1802-ben a majorban új kastélyt és gazdasági épületeket emeltek. Ekkor épült fel a hercegi malom is, amit 1980-ban bontottak le, de turbinaháza ma is áll. 1857-ben a

⁵ Gulner 51. p.

községben 23 ház állt. A község tűzoltóegylete 1894-ben alakult. 1919-ben az uradalmat a korábbi bérlő, Szolnoky Dezső vásárolta meg és 1948-ig, az államosításig birtokolta. 1939-ben felépült a Szent Antal-kápolna.⁶ 1949-ben megalakult a gépállomás, 1960-ban pedig a termelőszövetkezet is. 1970-ben a Keripar indította meg itt új üzemét.⁷

A falu közösségei, jelene, rendezvényei

Polgármester: Virág János

Alpolgármester: Dr. Vágó Attila

Képviselők: Albert Mónika, Kovács Ildikó, Molnár Zsolt, Csejtei Péter, Pungor László

Lukácsháza lakosainak száma jelenleg 1104 fő.

A faluban kevés üres ház, vagy telek található. Nagyon sok fiatal házaspár és család választotta az utóbbi években lakhelyéül településünket. Ez köszönhető a jó területi elhelyezkedésnek. Lukácsháza, Kőszeg és Szombathely között a 87-es főút és vasútvonal mellett van. Köszönhető továbbá a komplex infrastruktúrának, a szubalpin klímának, a csodálatos környezetnek, hiszen a település a Gyöngyös-patak mellett 2,5 km hosszan nyúlik el. Gazdasági oka is van a falu népszerűségének, sok és változatos munkalehetőség van, akár helyben, akár a környező településeken, 20 km-es körzeten belül.

A falu folyamatosan fejlődik. A faluban 4 új játszótér (1 a szőlőhegyen) és egy szabadon látogatható nemzeti sport park van. A szőlőhegyre vezető út aszfaltburkolatot kapott. A hegyi út a csapadékvíz elvezetésre is alkalmasan vápás szerkezetben bazaltbetonból épült meg pályázati forrásból. A **Kilátónál** folyamatosak a fejlesztések, távcső és tematikus bemutató táblák találhatóak a helyszínen. **Hegypince, borospince** kialakítása, felújítása 2021-ben is folytatódik, a kilátónál szabadtéri kemence, fedett közösségi tér, szalonna sütő került kialakításra az elmúlt években. 2020-ban szintén pályázati forrásból játszótér került kialakításra. A kilátó környékén régi és új telepítésű szőlője és telepített gyümölcsöse is van az Önkormányzatnak, amit a Gyöngyösmenti településüzemeltetési Kft. gondoz. A Közös Önkormányzati Hivatal dolgozói és a települési nonprofit Kft. alkalmazottjai a térségi polgármesterekkel közösen közösségépítő program keretében részt vesznek a szüreten is.

⁶ A Szombathelyi Egyházmegye névtára 1972. Szombathely, 1972. III. rész: Az egyházmegye területi szervezete. 55. p.

⁷ Gulner 59. p.

A közintézmények megújultak:

Közösségi Házban 2012-ben a vizes blokk és részleges felújítás, 2013-ban magastető és 2019-ben komplex energetikai felújítás történt.

Gyöngyház Óvoda és Bölcsőde: az óvoda épülete 2014-ben, a bölcsőde épülete 2017-ben újult meg, 2021-ben lett a Bölcsőde 2. üteme is megvalósult pályázati forrásból és önerőből.

Dr. Tolnay Sándor Általános Iskola: A közös tulajdonú önkormányzati iskola /Lukácsháza, Gyöngyösfalu/ 184 fő tanulói létszámmal, 19 fős tanári karral működik. A Sárvári tankerülethez tartozik az iskola ő a működtető is egyben.

2007-ben 4 új tanterem épült, 2012-ben a régi épületrész felújítása valósult meg. 2018-ban új melegítő-tálaló konyhát és étkezőt alakítottak ki az iskola területén Lukácsháza és Gyöngyösfalu önkormányzatainak jóvoltából.

Önkormányzat épülete: 2004-ben lett felújítva.

Szent Antal templom: 2019-ben a tetőszerkezet, 2021-ben a külső, belső felújítás valósult meg egyházmegyei, önkormányzati és egyházközségi forrásból.

Szent Rókus kápolna: A Műemlék Nagycsömötei temetőben lévő kápolna komplex felújítása 2020-ban valósult meg mintegy 32 millió Ft értékben.

Egészségház: 2021-ben, napjainkban épül újjá szintén pályázati forrásból és Lukácsháza plusz önerőjéből. Az egészségházban szolgálati lakás és fiókgyógyszertár van, illetve működik. Az épület Gyöngyösfalu, Lukácsháza, Nemescsó, Pusztacsó és Kőszegpaty közös tulajdona.

A **Sportpályán** 2010-ben labdafogó hálók cseréje és világítás korszerűsítése, 2012-ben lelátó és új füves pálya kialakítása, 2014-ben új öltözőblokk építése, 2015-ben emelet klubhelyiség 2017-ben edzőpálya világítás kialakítása, 2018-ban kispályás műfüves pálya átadása és csatornahálózatra való rácsatlakozás, 2019-ben régi öltöző blokk felújítás és bővítése történt.

A **SCHOTT Lukácsháza SE** elődje 1960-ban alakult. Jelenleg labdarúgó szakosztály, fogathajtó szakosztály és a tömegsport keretein belül sakkcsapat működik az egyesületben. A felnőtt labdarúgó csapat a megyei I. osztályban szerepel. Az utánpótlás nevelése is nagy hangsúlyt kap. A fogathajtók „C” kategóriás megyei versenyeken vesznek részt. A sakkcsapat a megyei II. osztályban szerepel.

A **Lukácsházi Postakocsi Teke Egyesület** 2018-ban alakult. jelenleg az NB-III-ban szerepelnek a tekézők. Lukácsházán jelenleg még nincs tekepálya, ezért Bucsuban edz és rendezi hazai mérkőzéseit a teke egyesület.

A SCHOTT Lukácsháza SE elnöke: Bolfán Tamás.

- **A lovasszakosztály** elnöke: Komálovics Ottó

-A **labdarúgó szakosztály** elnöke: Komálovics Balázs

Lukácsháza SE története:

1930-ban megalakult az első labdarúgó csapat Nagycsömötén. Ezután a falusi bucsuk alkalmával megmérkőztek a szomszédos falvak futballcsapataival. Zadravecz Ferenc legendás kapus volt akkoriban. Nem volt saját futballpálya vagy felszerelés, mindössze egy sárga trikó. 1948-ban az MHK mozgalom megalapítása nagy fordulatot hozott, kapott egy sportpályát a község. 1960-ban megalakult Lukácsházán a Sportkör. Ezután a csapat rendszeresen részt vett a járási, később a megyei labdarúgó bajnokságokon is. A csapatnak akkoriban a szponzora a Gépállomás, majd a Keripar lett.

A legeredményesebb időszakban Németh József volt a vezető. Játékosok: Bokor József, Kákossi Endre, Albert Miklós/kapusok/ Szalai János, Komálovics Géza, Horváth Imre, Mészáros István, Ragasits László, Kiss Endre, Stampf László, ifj. Zadravecz Ferenc. A futballpálya mellett felépült sportöltözőt és környékét 1978-ban villamosították, a pályát azóta is folyamatosan fejleszti a falu.

2000-ben a vezetékes víz került kiépítésre és egy toldaléképületben vizes blokk és szertár került kialakításra.

2010-ben **Csejtei Péter** koordinálásával nagy társadalmi összefogással megépült a pályavilágítás és a pályát körülvevő kerítés. 2012 évben a pálya mélyszántását és szintezését követően beépítésre kerültek az öntöző fejek és a pálya újra füvesítése mellett lelátó is épült a pálya nyugati oldalán. 2014-ben új öltöző résszel bővült, a meglévő öltöző és az edzőpálya kialakítása is megtörtént. 2015-ben az új öltözőrész tetőterében klubhelyiség és iroda került kialakításra 2018-ban kisméretű műfüves pálya épült és pályavilágítást kapott az edzőpálya is, valamint kiépítésre került a szennyvízcsatorna. 2019-ben a régi öltöző rész és a toldaléképület felújításával egységes képet mutat az öltöző épület. A szakosztály két Ford mikrobusszal is rendelkezik (2015, 2018). a fejlesztések zöme pályázati forrásból valósult meg. (TAO, Leader...)

Jelenlegi eredmény: az U-16-os csapat 2020/2021 bajnokság északi csoportját megnyerte és megyei bajnok lett. Az érmek és a bajnoki serleg a falunapon került átadásra, amelyet az MLSZ Vas Megyei Szövetsége képviselőjében Hegedűs Lajos adott át.

A felnőtt csapat a bajnokságban az utóbbi években az 5-10. helyezést érte el. A bajnokságban Lukácsháza jelenleg a legkisebb létszámú település.

A már meglévő Lukácsházi Sportegyesület keretein belül 1998-ban megalakult a **Lukácsházi Sportegyesület Lovasszakosztálya**.

id. Bolfán Csaba halála után az elnöki tisztségét **Molnár János** vette át, aki folyamatos résztvevője volt a szüreti felvonulásoknak és környékbeli versenyeknek. Molnár János a helyi lovasszakosztály és a lovasversenyek alapító tagja volt. A szervezési feladatokat ő koordinálta a kezdetektől az utolsó versenyig. Ha kellett pályát épített, csinosított vagy épp támogatókkal tárgyalt. Minden feladatból kivette a részét, szívügyének tekintette a versenyek megrendezését. A versenyek:

Döntő többségében fogathajtó versenyek voltak, valamint két évben megyei díjugrató verseny is rendezésre került. A fogatversenyek „B” kategóriás Felső Dunántúli Bajnokság versenyekkel kezdődtek, majd idővel kinőtte magát a rendezvény „A” kategóriásra, valamint nemzetközire is. 2 alkalommal megrendezésre került a Magyar Hajtó Derby is, ami rangját tekintve az Országos Döntő után a második legrangosabb verseny. Később a versenyrendezések tekintetében voltak „C” kategóriás egynapos versenyek is.

A legjelentősebb eredmény az, hogy a rendezvények alatt az ország legjelentősebb versenyzői jelen voltak, megismerték a lovas világban Lukácsháza nevét. Ezen felül pedig több ezer embernek adott szórakozási lehetőséget az a három nap amíg a lovak töltötték be a fő szerepet Lukácsházán. Molnár János tenyésztéssel nem foglalkozott, de jó szeme és érzéke volt a jó adottságú lovak kiválasztásához. Miután fia aktív fogathajtói pályafutásba kezdett, folyamatosan ugyanazok a lovak maradtak meg évekig. Molnár Zsolt tagja volt a válogatottnak is, és a hazai rendezésű versenyeken nagyon szép eredményeket ért el. Jelenleg Molnár Zsolt, hobbi szinten foglalkozik lovakkal, az aktív sporttól, ahol szép sikereket ért el, visszavonult. 2021-ben Molnár János elhunyt, **Komálovics Ottó** lett a szakosztály elnöke.

Komálovics Ottó: 1978-ban született. 2008-ban indult először a Gencsapátiban megrendezett fogathajtó versenyen. 2020-ban megyei III. helyezést ért el, az országos döntőn, Balatonlellén is szépen szerepelt. 2021-ben, napjainkban is folyamatosan részt vesz a versenyeken.

Lukácsházi Biogyümölcs feldolgozó és aszaló:

2015-ben épült. Az épület Lukácsházi Borbarát Hölgyek Egyesületének birtokában van és itt található az egyesület irodája is. Itt lehetőség van a gyümölcsök aszalására és gyümölcslé készítésére. A cél az, hogy a megtermelt gyümölcs feldolgozásra kerüljön. Egyben a bor mellett más helyi termék is legyen a településen. A hegyen sokan foglalkoznak szőlő- és gyümölcstermesztéssel. Az Önkormányzat bora 2021-ben a Gencsapáti borversenyen zweigelt és zweigelt barrique bora arany minősítést nyert el. A lukácsházi falunapon szervezett

borparádén, a közönség szavazata alapján a vörös bor kategóriában a zweigwlt barrique bor elnyerte a falu bora címet.

A környéken méltán népszerű az **Albert családi pince** is. 50 fő fogadására alkalmas szabadtéri fedett kiülő, kemence is található a 12 ezer négyzetméteres területen. Albert Csaba 1979-ben vette át a családi szőlőt édesapjától, az első 100 tőke szőlőt is tőle kapta. Aktív éveiben főállás mellett, jelenleg nyugdíjasként folyamatosan a szőlőben dolgozik.

2014 óta a Pinka-Répcse menti Polgári Egyesület elnöke. 54 tag van jelenleg az egyesületben. Az egyesületi tagok különböző helyszíneken havonta egyszer találkoznak pl Bük, Csepreg, Cák, Lukácsháza, Felsőcsatár, Vaskeresztes településen.

id. **Albert Csaba** 1977-től tanácselnök volt öt településen, köztük Lukácsházán. 1990-2010 között a falu polgármestere volt. Mindezek mellett művelte a szőlőt, most nyugdíjas éveiben pedig ez lett a fő tevékenysége. Csaba sok tapasztalattal rendelkező gazda, aki szívesen megosztja tudását, ha kérdezik, előzetes bejelentkezés alapján családokat, csoportokat fogad a hegyen. Örömmel veszi az ovisok látogatását szüretkor, kicsi prések, és vödrök kerülnek ilyenkor a szorgos kezek közé. 1981-től működik a Kertbarát Kör, aminek egyik alapító tagja. Idén 39. alkalommal tartottak borversenyt, a gyöngyösmenti, hegyaljai, gencsi, perenyei, pősei borászoknak.

Saját bora is számos díjat nyert, a pincéjében 2017-es évjárártól lehet választani helyben kostólásra, vagy elvitelre. Ő és családja aktívan részt vesz a helyi rendezvényeken, borbemutatóval. A pincés-kemencés rendezvények alkalmával langallót is süt a vendégeknek, de aszalványokat is készít. Főbb szőlőfajták, amelyek megtalálhatóak nála: Zweigelt, Kékfrankos, Chardonnay, Cabernet Savion, Tramini, Zöldveltelini, Zenit, Királyleányka, Cserszegi fűszeres, Cabernet Franc, Pinot Noir. A szüreten a család minden tagja, gyerekek, unokák is részt vesznek. Az Albert családi pincéhez saját honlapjukon, vagy telefonon lehet bejelentkezni.

A településen számos rendezvény van az év folyamán, melynek lebonyolításában a civil egyesületek is aktívan kiveszik a részüket.

A faluban az eseményekről készült fotók egy falinaptárban megjelennek, ahol a következő év eseményeit is jelölik, ebből minden háztartás kap decemberben egy-egy példányt. Szinte minden hónapra jut egy-egy közösségépítő rendezvény, melyeken a helyi lakosok mellett a környező településeken élők is szívesen részt vesznek.

Január elsején **Újévi fogatozással** kezdődik az év 1984 óta. Lovaskocsi túra, az év köszöntése. A baráti társaságok a falu és környéke bejárásával ünneplik az új évet.

Február végén, március elején kerül megrendezésre a település legnagyobb rendezvénye a **Pincés Kemencés Böllerverseny**. Lukácsháza testvértelepülése _Csíkkozmás, ők minden évben jönnek versenyezni, ezenkívül Pusztacsó, Nemescsó, Kőszegpaty, Lukácsháza, Kemenesmihályfa, Gyöngyösfalu, Perenye, Győrvar csapatai visszatérő versenyzők, de mindig akad új település, aki vállalja a megmérettetést.

A verseny hajnalban megkezdődik, 6 órakor a disznó leölésével, perzselésével, szakszerű bontásával. Már itt a szakmai zsűri megkezd a pontozást. Az esemény délelőttjén a pincével rendelkező kemencés helyszínen megkezdődik a hús feldolgozása, elkészítése. Minden csapat egy-egy tányér ételt szervíroz délben a szakmai zsűrinek, amit szintén pontoznak.

A látogatók, akik napi jeggyel szabadon közlekedhetnek, és kóstolhatnak 10-12 helyszínen, leadhatják szavazatukat a nekik leginkább tetsző vendéglátó csapatra. Ők több mindent figyelembe vesznek: a helyszín kialakítását, a vendéglátók figyelmességét, az étel-ital minőségét, esetleges zenei szolgáltatást, pl. harmonika, vagy hegedűszót, nótázást a helyszínen. Az eseményt a falusi bál zárja, természetesen előtte eredményhirdetés van, ahol kupát, vándorkupát elismerő oklevelet kapnak a résztvevő csapatok.

Résztvevők létszáma: 3-4000 fő

Fő szervező: Lukácsháza Község Önkormányzata

Civil segítők: Borbarát Hölgyek Egyesülete, Lukácsházi Polgárőr Egyesület, Lukács-házi Boszorkányok Egyesülete

Az első rendezvény 2014-ben került megrendezésre.

Márciusban a település a hölgyeket ünnepli, a Községi Házban, polgármester úr **nónapi** köszöntője után, finom vacsorával, majd báli zenével kedveskednek minden itt élő lánynak-asszonynak.

Áprilisban a Föld napján **A Nemzedékek Parkjában** kerül sor **faültetésre**. A hagyomány 2011-ben kezdődött. A született gyermekek egy emlékplakettet is kapnak, szülei pedig elültetnek egy fát, ami a születés évében az év fája volt Magyarországon.

Szintén áprilisban a Föld napjához kapcsolódóan szemétszedő akció van, mely a **Te szedd** nevet viseli, hiszen nagyon fontos az itt élőknek a tiszta rendezett környezet.

Az esemény szervezője Albert Mónika, képviselő. Ez a kezdeményezés pár éve tart, de bízunk benne, hogy hosszú évtizedekig fennmarad. A családok a számukra kijelölt helyet tisztítják

meg, majd minden résztvevőt egy közös étkezésre lát vendégül az Önkormányzat, ahol a lukácsházi civilek főznek.

Május: A **májusfa kitáncolás** a Községi Ház udvarán, május végén van. Ezt az eseményt bál zárja.

Májusfa állítás hagyománya: A hetvenes években még a legények a lányos házak előtt, az éj leple alatt állították a fát, 1998 óta ennek helyszíne a Községi Ház udvara.

2014 óta, amióta a **Lukácsházi Színjátszókör** újjá éledt, / 50 évvel ezelőtt a Fatalin házaspár indította útjára ezt a csodálatos kezdeményezést. /egy színdarabot is megnézhetnek az érdeklődők délután, egy vidám 45 perces, egy felvonásos darabot.

A színjátszókör tagjai 2014-ben: **Németh Lászlóné**, Jolika néni, a **rendező**. Ő nyugdíjas pedagógus, bábszínház. Korábban a Borbarát Hölgyek Egyesületének tagja volt. Jolika néni nagyon kedves, élénk hölgy, szereti a társaságot.

Egy baráti összejövetelen az egyik vendég /Dr. Jónás Zsigmond/ teátrális mozdulatokkal adott elő egy történetet, ahol Joli néni kedvesen megjegyezte, hogy színésznek kellene lennie. Azt válaszolta, hogy színészkedne, ha lenne hol. 2013-ban zajlott ez a beszélgetés. A tényleges munka 2014-ben kezdődött, az első feladata Joli néninek a darab választás volt. Olyan színdarabot keresett, ami megragadja. Akkor még borhölgyként tevékenykedett, egy oszkói kirándulás alkalmával került szóba, hogy nekik egy jó darabjuk van: A lónak vélt menyasszony. A darab megfelelt az elképzeléseinek, egy fergeteges népi komédia.

Ehhez a darabhoz keresett jelentkezőket.

Az alapító tagok:

Dr. Jónás Zsigmond

Szőke Imre

Pungor Lajosné

Kenyeri Dezső

Pados Katalin

Csepregen szintén borhölgyként vendégeskedett Jolika néni, az ottani színjátszók a Beteg a disznó című darabot adták elő.

2015-ben Jolika néni átiratában, már ezt próbálták és adták elő.

2016-ban az Alkohol öl című darabot választotta, interneten keresett, és ott találta a művet.

Ehhez már több szereplő kellett. Így került a csapatba **Kovács Ildikó**.

Minden darabjal jártak vendégszerepelni. A vendégszereplés helyszínei: Gyöngyösfalu,

Rezi, Zalaegerszeg, Kőszegdoroszló, Csepreg

A faluban, de más településen is nagy sikert arattak, erről újságcikkek, videó felvételek tanúskodnak.

2017-ben az Indiai Guru egyéni feldolgozású darabbal készültek. **Virág János** Lukácsháza Község polgármestere ebben az évben vendégszereplőként csatlakozott a társulathoz. A tagokhoz **Kovács Lőrinc** is csatlakozott, először helyettesítő színészként, majd állandó tag lett. **Kákossy Endre** és **Kovács Tibor**, /korábbi énekkaros társ/, is belépett.

2018-ban A butaság szeruma: Csehimindszenten élő hölgy küldött egy könyvet, amiben volt ez, ezt is átírta Jolika néni.

Ez a színdarab a színjátszó körök találkozáján is szerepelt Lukácsházán 2019-ben.

2019-ben Pungor Erzsébet kilépett a megromlott egészségi állapota miatt, ekkor Virág János állandó tag lett.

2020-ban „Csodadoktor” című darabbal készültek. Ezt már nyilvánosan sajnos nem tudták bemutatni, a főpróbáról felvétel készült, amit a falu tv-ben lejátszottak. A társulat tagjai egymást is motiválják, a rendező asszony optimizmusa, szeretete árad az előadásokból.

Július a Falunap hónapja 1995 óta.

A Löttye tagjai/ **Pungor Lajosné, Pandur Józsefné, Szőke Imréné, Sánta Lajosné, Török Istvánné, Albert Józsefné, Prisznyák Ernőné, Fatalin Gyuláné, Szemán Lászlóné, Molnár Sándorné, Molnár Józsefné**/ A helyi nyugdíjas hölgyek segítenek a rendezvények lebonyolításában, a főzésben, a felszolgálásban, a süteménykészítésben, és szervírozásban is.

Rajtuk kívül a **Lukács-házi boszorkányok**, /2014-én alakult 16 fővel, jelenlegi elnöke **Korsós Erzsébet**/ és önkéntes civilek is segítenek a több száz adag étel elkészítésében, ami gulyás, marha pörkölt, sertés pörkölt, vad pörkölt, köret, savanyúság, sütemények.

A falunapon borversenyt bonyolítanak le a **Lukácsházi Borbarát Hölgyek Egyesületének** tagjai. A környező település gazdáinak boraiból lehet kóstolni, és szavazni a legfinomabb nedűre.

A Borbarát Hölgyek Köre **Albert Csabáné** vezetésével 2005-ben szerveződött, majd 2007-ben alakult át egyesületté, amelynek elnöke szintén Albert Csabáné lett. Az elnöki teendőket 2009-ben **Kámán Diána**, 2015-ben **Dr. Jónás Zsigmondné**, majd 2020-ban **Mélykuti Eszter** vette át.

A tagok létszáma megalakuláskor 15 fő volt, jelenleg 22, a szőlő- és borkultúrát ismerő és tisztelő, ennek népszerűsítéséért tenni akaró hölgy tagja az Egyesületnek, amely lehetőséget biztosít a magas szintű szakmai és tudományos ismeretek megszerzéséhez és fejlesztéséhez, a helyi szőlő- és bortermelők megbecsüléséhez.

Kulturális és szabadidős programokkal segíti a bornak, mint legősibb itálnak széleskörű megismertetését, a borhoz kapcsolódó gasztronómiai élmények elérésének elősegítését.

Szervezett formában alkalmat ad a hazai és külföldi szakmai tapasztalatcserékre, a borkultúrához kötődő egyesületek képviselőinek és tagjainak baráti együttműködésére, segíti a borhoz kapcsolódó rendezvények sikerét, a falusi turizmus fellendítését.

A Borbarát Hölgyek Lukácsházi Egyesülete civil szervezetként közreműködik és tevékenyen segíti a helyi önkormányzat hagyományteremtő és -ápoló kulturális rendezvényeit, részt vállal és önállóan is végzi a szőlő- és borkultúra, a gyümölcsfeldolgozás, a helyi gasztronómia értékeinek népszerűsítését célzó feladatokat. A helyi idegenforgalom növeléséért szervezi és összehangolja a Pincés-Kemencés Napok rendezvényeit. Segíti az önkormányzatot a szőlő-hegyi boros rendezvények szervezésében, a kulturális örökségmegóvás és a jelen innovatív lehetőségeinek népszerűsítésében. Tagsága személyes munkával közreműködik a helyi borversenyek és bemutatók lebonyolításában, mint civil szervezet részt vesz az önkormányzat helyi civil programjaiban.

Augusztusban, 2017 óta, Új kenyér napi pikniket rendez a falu. Az új kenyér ünnepén Szt. Istvánról is megemlékeznek. Az elképzelés az volt, hogy legyen egy nap, amikor a település utcái, szőlőhegyi településrészek, baráti társaságok, civil szervezetek egy kötetlen nap formában együtt vannak és erősítik a Lukácsházához való tartozást. A lakhelyünkön lévő utcák lakói, vagy családok csapatokká szerveződnek, és egész délelőtt bográcsban főznek. A szakmai zsűri a legjobbnak választott ételeket oklevéllel, ajándékokkal és kupával jutalmazza. A dobogón végzett csapatok felkérést kapnak, hogy a soron következő szüreti rendezvényen, és Falunapon is főzzenek.

Szeptember a szüret hónapja.

A szüreti felvonulás hagyománya a régmúlta nyúlik vissza. Korabeli felvételeken, fényképeken is jól látszik, hogy már akkor is jó hangulatban telt ez az esemény. A részt vevők jelmezekbe öltöztek, kerékpárral, fogattal, gyalogosan, később traktorokkal vonultak fel a falu utcáin, amit bál zárt.

Ma is hasonlóképpen zajlik a rendezvény. Fogatok, lovaskocsik, feldíszített pótkocsis traktorokon utaznak a részt vevő gyerekek, ovisok, iskolások, felnőttek. Kőszegről fűvósok is megtöltenek egy platót, ők egész úton garantálják a jó kedvet zenei aláfestéssel.

Más településről is érkeznek vendégek, pl. Kőszegszerdahelyről, Reziből

A karaván a településen több helyen megáll, ahol lepattan a kisbíró, kidobolja a fontos tudnivalókat. Majd a Derű néptánc csoport bemutatóját, és az óvodások műsorát tekinthetik meg a nézők. A megállóhelyeken a Lötyés hölgyek, a Lukács-házi boszorkányok, Borbarát hölgyek, utcaközösségek finom ételekkel látják vendégül a résztvevőket.

A **Derű néptánc** csoport 2017 évben alakult, 14 fővel. Művészeti vezetőjük: **Hajnal Edit** tanárnő szakmai képesítéssel rendelkező oktató. Tagjai lukácsházi, gyöngyösfalui lányok, asszonyok. Rendszeresen fellépnek a falu és a környező település eseményein is, magyar, moldvai táncokat mutatnak be.

október-november: Pincés-kemencés hegybejárás van a Csömötei szőlőhegyen.

A településen a Csömötei-hegyen közel 200 pince van. Leader pályázat keretében 18 helyszínen egyen kemencék épültek kerti kiülővel. Minden pincében a Magyarszombatfán gyártott 12 személyes korongozott, natúr mázas, pohár, tányér és edény készletet van, amire az anyagi fedezetet, szintén a pályázat biztosította. Eredetileg négy évszak rendezvényként indult a rendezvény sorozat. Mostanra a Pincés kemencés bölléerverseny és a Pincés kemencés őszi hegybejárás maradt meg a programok között.

A helyi szőlős gazdák egész évben használhatják a kemencét, de évente két alkalommal vendégül látják a látogatókat. A korábban a kemencében készült aszalt gyümölcsök, alma, szilva, meggy mellett langalló kerül az asztalra, valamint helyi bor.

A Pincés kemencés bölléerverseny házigazdája a civilekkel közösen az önkormányzat, míg a Pincés kemencés őszi hegybejárásé a Borbarát Hölgyek Lukácsházi Egyesülete.

Minden évben a település köszönti a 60 éven felüli lakosokat a Községi Házban rendezett **Idősek Napja** rendezvényen. A település legidősebb lakói és 70-75-80-85 90 éves lakóit külön is köszönti Virág János polgármester.

Decemberben a Községi Ház ad otthont a **Mindenki Karácsonyának**. A programot **Virág Zsuzsa**, magyar szakos tanár, a falu könyvtárosa indította el. Ő a Dr. Tolnay Sándor Általános Iskolában 1988-2015 között magyar nyelv és irodalmat tanított 5-8. osztály között. Mozgókép és médiaismeretet a 8. osztályban. 2016-tól a Kőszegi Béni Balog Ádám Általános iskolában magyar nyelv és irodalmat tanít 5-8 osztályos tanulóknak.

Fellépnek a Dr. Tolnay Sándor Általános Iskola tanulói, ők színdarabbal, verssel készülnek. Madár Ágnes, /2015-ben az Ács Mihály Alapfokú Művészeti Iskola a Dr. Tolnay Sándor Általános Iskolában elindította zeneiskolai kihelyezett tagozatát, itt fafúvós hangszereken oktat/ tanítványai is fellépnek.

December a **Betlehemezés** időszaka is, a 70-es évekből is maradt fent fénykép az akkori csoportról. 4 évvel ezelőtt, Temesi Zoltán helyi civil lakos újjá élesztette ezt a szép hagyományt. A gyerekekkel a műsort az adventi gyertya gyújtásnál, december 24-én pedig a templomban mutatják be.

2015-től a szőlőhegyen **Ó-év búcsúztató rendezvény** keretében szintén közösségi rendezvény kerül megvalósításra.

A helyi rendezvényeken a közrendről és a biztonságról 2000 óta a **Polgárőr Egyesület** is gondoskodik. Forgalomirányítással, tájékoztatással segítenek. Ők a településen, hétköznapi és loomtalanításkor is vállalnak önkéntes feladatot.

Az első elnök Albert László őt Tislér Miklós követte. Idén, 2021. júliusában volt a tisztújító közgyűlés, jelenlegi elnökség:

Elnök: Kovács Lőrinc, Alelnök: Polák Emil, titkár Ifj. Holdosi Attila

A projekt azonosítószáma:

TOP-5.3.1-16-VS1-2018-00012

A projekt címe:

Kőszeghegyaljai identitás – megyei kohézió

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

TANKATALÓGUS**LUKÁCSHÁZA**

Név	Tevékenység	Cím	Telefonszám	e-mailcím
Albert Csaba	Szőlőművelés, borászat	9724 Lukácsháza, Tanács u. 6.	20/9509135	csalbert1951@gmail.com
Bencsik Zoltán	Helytörténeti gyűjtő	9724 Lukácsháza, Nagycsömötei u. 2./D	70/3280737	bencsikzoli1@gmail.com
Bolfán Bálint	Szobrász	9724 Lukácsháza, Szombathelyi u. 57.	30/3631280	bbbalint1@gmail.com
Bolfán Bálint családi gazdaság	Növénytermesztés, állattenyésztés	9724 Lukácsháza, Szombathelyi u. 57.	30/3631280	bbbalint1@gmail.com

dr. Jónás Zsigmond	Tangóharmonika gyűjtő, rendvédelmi történeti-, jelvény-, és kitüntetés gyűjtemény	9724 Lukácsháza	30/9276267	jonaszsig@gmail.com
ifj. Albert Csaba	Böllér	9764 Lukácsháza, Kőszegi u. 24.	30/8909514	csabaalbert053@gmail.com
Jencsky Beatrix	Fazekas, amatőr festő	9724 Lukácsháza, Nagycsömötei u. 2	20/4145619	egymeggyag11@gmail.com
Kákossy Endre	Fára égetett képek, amatőr költő	9724 Lukácsháza, Nagyrókás u. 34.	30/5761621	ysokak@gmail.com
Kiss Gábor	Nagybögös	9724 Lukácsháza, Tolnai S. u. 4.	30/4742712	ibolyaklara@freemail.hu
Komálovics Ottó	Lovász	9724 Lukácsháza, Nagycsömötei. u. 51.	20/3521051	ottokomalovics@gmail.com
Madár Ágnes	Klarinéttanár	9724 Lukácsháza, Horváth József u.17.	30/4166786	madar.agnes@gmail.com
Mélykuti Eszter	Néptánc	9724 Lukácsháza, Szombathelyi u. 83.	30/3965124	melykutieszter0926@gmail.com
Németh Lászlóné	Amatőr színjátás	9724 Lukácsháza, Kiscsömötei u. 68.	30/4972383	nemethjolika@gmail.com
Pálinkás Mónika	Lekvárkészítő	9724 Lukácsháza, Szombathelyi u. 27.	30/2063921	palinkas.monika@gmail.com

Pandur Józsefné	Horgolás	9724 Lukácsháza, Kőszegi u. 8.	20/5178607	
Pallósiné Bakula Márta	Csuhédíszkészítő, tojásíró	9724 Lukácsháza, Tanács u. 25.	30/5228107	bakulamarti@gmail.com
Pungor Lajosné	Horgolás	9724 Lukácsháza, Kőszegi u. 36.	20/2795892	erzsebet.pungorne@gmail.com
Szafián Zsolt	Mézeskalács készítő	9724 Lukácsháza, Szombathelyi u. 27.	30/4874385	zs.szafian@gmail.com
Szőke Imréné	Horgolás, hímzés	9724 Lukácsháza, Kiscsömötei u. 14	94/368556	
Tengelics Zoltánné	Házi sütemény-, és lekvárkészítő	9724 Lukácsháza, Nagycsömötei u. 67.	30/8579318	
Virág János	Közélet, polgármester	9724 Lukácsháza, Tanács u. 8.	30/3848045	viragjanos9724@gmail.com
Virág Zsuzsa	Kultúra, versmondó, könyvtárvezető	9724 Lukácsháza, Tanács u. 8.	30/3040456	susi64@vipmail.hu
Albert Mónika	Közélet, önkéntes civil	9724 Lukácsháza, Tanács u. 3.	70/52890243	albertmoni.lh@gmail.com
Albert Józsefné	Lukácsházi Öreg Tyúkok Egyesület vezetője	9724 Lukácsháza, Szombathelyi u. 63.		